

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Michala Mazance a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **Oblíbené reality s.r.o.**, se sídlem Na Spravedlnosti 1533, Pardubice, zast. Mgr. Jiřím Kuďouskem, advokátem se sídlem Osvoboditelů 2649, Louny, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2016, čj. 8374/16/5100-41458-711929, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 22. 11. 2016, čj. 52 Af 23/2016-30,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 22. 11. 2016, čj. 52 Af 23/2016-30, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Finanční úřad pro Pardubický kraj rozhodnutím ze dne 4. 6. 2015, čj. 987930/15/2801-80542-609080, podle § 179 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, zamítl návrh žalobkyně na vyloučení majetku (automobil VW Sharan, RZ X, dále též „předmětný automobil“) z daňové exekuce, neboť vyhodnotil uzavření kupní smlouvy o prodeji předmětného automobilu jako právní jednání zdánlivé. Odvolání proti tomuto rozhodnutí žalovaný shora specifikovaným rozhodnutím zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil; kupní smlouvu o prodeji předmětného automobilu považoval za sice uzavřenou, ale absolutně neplatnou. Žalobu proti rozhodnutí žalovaného krajský soud zamítl.

[2] Krajský soud posuzoval, zda žalobkyni svědčí právo nepřipouštějící provedení exekuce vzhledem ke kupní smlouvě ze dne 29. 4. 2015 (dále jen „kupní smlouva“), jež se týkala předmětného automobilu; stranou prodávající byl daňový dlužník Petr Svoboda (fyzická osoba, vůči které finanční úřad vedl daňovou exekuci k vymožení nedoplatku na dani z přidané hodnoty, a zároveň jediný společník a jednatel žalobkyně) a stranou kupující žalobkyně (podepsán jednatel společnosti Petr Svoboda).

[3] Krajský soud dospěl k závěru, že koupě automobilu nespadala do běžné obchodní činnosti žalobkyně. Kupní smlouva proto podle § 13 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „zákon o obchodních korporacích“) vyžadovala písemnou formu s úředně ověřenými podpisy. Úředně ověřené podpisy na kupní smlouvě absentovaly, krajský soud ji proto považoval za absolutně neplatnou. Konvalidace kupní smlouvy (žalobkyně a daňový dlužník v průběhu odvolacího řízení předložili smlouvu s úředně ověřenými podpisy, ověření bylo provedeno 28. 1. 2016) byla sice možná, avšak vůči věřitelům a jiným třetím osobám mohla vyvolávat účinky pouze do budoucna (ex nunc).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v kasační stížnosti namítla, že nesouhlasí s právním posouzením věci žalovaným a trvá na tom, že řádně nabyla vlastnické právo k předmětnému automobilu. Automobil nemohl být předmětem daňové exekuce proti Petru Svobodovi, protože v době zahájení daňové exekuce již byla jeho vlastníkem. Stěžovatelka nesouhlasila ani se závěrem žalovaného o neplatnosti kupní smlouvy. Smlouva byla uzavřena v rámci běžného obchodního styku. Ke své podnikatelské činnosti stěžovatelka vozidlo potřebuje a za tímto účelem jej také pořizovala, nejednalo se o nijak výjimečný úkon. Koupě automobilu tak nevybočovala ze stěžovatelčina předmětu podnikání a svým finančním rozsahem nebyla mimo běžný obchodní rámec.

[5] Dále stěžovatelka namítla, že i kdyby nebyla kupní smlouva uzavřena v rámci běžného obchodního styku a za podmínek v něm obvyklých, což popírá, nesouhlasí se závěrem, že absence úředně ověřeného podpisu způsobila absolutní neplatnost smlouvy. Citovala § 582 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“ popř. „občanský zákoník“), z něhož vyvodila, že důsledkem absence úředně ověřených podpisů je pouze neplatnost relativní, kterou lze dodatečně zhojit. Stěžovatelka předložila žalovanému kupní smlouvu, na které smluvní strany úředně legalizovaly své podpisy a vadu tak zhojily. Nesouhlasila se závěrem, že účastníci kupní smlouvy mohli chybějící úřední ověření podpisů zhojit pouze s účinky do budoucna; takový výklad je v rozporu s § 582 odst. 1 věta první občanského zákoníku.

[6] Stěžovatelka rovněž zpochybnila, že by absolutní neplatnost smluv uzavřených mezi jednočlennou společností a jejím společníkem měla nastávat z důvodu ochrany věřitelů společnosti. Tento výklad je opět v rozporu s § 582 odst. 1 o. z. Neobstojí ani argumentace ochranou věřitelů společnosti, protože ve vztahu ke stěžovatelce nebyla platnost kupní smlouvy nikdy nikým zpochybněna či rozporována.

[7] Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek a obě správní rozhodnutí zrušil a věc vrátil Finančnímu úřadu pro Pardubický kraj k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[10] Je zjevné, že krajský soud vystavěl svůj závěr o správnosti zařazení předmětného automobilu do soupisu movitých věcí při daňové exekuci daňového dlužníka Petra Svobody na následující úvaze:

- Petr Svoboda mohl sice předmětný automobil prodat stěžovatelce,
- avšak protože byl jediným společníkem stěžovatelky,
- a protože koupě automobilu vybočovala z běžného obchodního styku, neboť se vymykala z předmětu podnikání stěžovatelky,
- bylo k platnosti kupní smlouvy nezbytné dodržet písemnou formu smlouvy s úředně ověřenými podpisy;
- až dodatečná (po soupisu provedená) legalizace podpisů nemohla vést ke konvalidaci kupní smlouvy s účinky vůči třetím osobám ex tunc.

[11] Nejvyšší správní soud považuje úvahy, na jejichž základě byla žaloba zamítnuta, za předčasné. Z obsahu spisu (včetně připojených spisů žalovaného a správce daně) je totiž patrno, že pro posouzení, zda stěžovatelka nabyla platně vlastnické právo k předmětnému automobilu, byly, respektive mohly být, primárně rozhodující jiné otázky než ty, jimiž se zatím zabýval krajský soud. Zejména nebylo dosud najisto postaveno, je-li vůbec nezbytné řešit, jakou formu musila mít kupní smlouva uzavřená ohledně předmětného automobilu mezi stěžovatelkou a daňovým dlužníkem (jejím jednatelem a jediným společníkem), a tudíž ani, zda, při závěru o obligatorní písemné formě s ověřenými podpisy účastníků, měla dodatečná legalizace těchto podpisů účinky konvalidace zpětné (ex tunc) či vůči třetím osobám až následné (ex nunc).

[12] Z podkladů, které shromáždil již správce daně a koneckonců i z údajů tvrzených stěžovatelkou, vyplývá, že předmětné vozidlo koupil Petr Svoboda 17. 4. 2014 od oprávněného zástupce společnosti ŠkoFIN s.r.o., přičemž *„[s]mluvní strany se v souladu s § 2040 obč. zák. dohodly, že klient k zajištění pohledávky společnosti na vrácení poskytnutého úvěru poskytnutého dle této smlouvy a k zajištění zaplacení příslušenství a případných dalších pohledávek z této smlouvy, převádí na věřitele vlastnické právo k výše specifikovanému vozidlu, které je předmětem financování, a to okamžikem převzetí předmětu financování od dodavatele. Klient je i po převodu vlastnického práva oprávněn PF užívat jako vypůjčitel ve smyslu § 2193*

obč. zák. Bližší podmínky zajišťovacího převodu vlastnického práva jsou uvedeny v obchodních podmínkách úvěrových smluv.“ (čl. 14 a násl. spisu správce daně).

[13] Podle § 2040 odst. 1 občanského zákoníku *[s]mlouvou o zajišťovacím převodu práva zajišťuje dlužník nebo třetí osoba dluh tím, že věřiteli dočasně převede své právo.*

[14] Z uvedeného je zjevné, že krajský soud měl především ověřit, zda uzavření kupní smlouvy z 29. 4. 2015 nebránilo zajištění úvěrového závazku Petra Svobody dočasným převodem vlastnického práva Petra Svobody na úvěrující společnost ŠkoFIN s.r.o. Bylo-li by tomu tak, nemohl Petr Svoboda předmětný automobil na stěžovatelku platně převést již proto, že nebyl jeho vlastníkem. Z toho by pak bez pochyb vyplývalo, že stěžovatelka nemohla vlastnické právo k předmětnému automobilu nabýt a že tudíž její žaloba opírající se o námitku tvrzeného vlastnictví nepřipouštějícího provedení daňové exekuce nemohla obstát.

[15] Již v řízení před krajským soudem se tedy nabízelo otázku existence vlastnického práva stěžovatelky k předmětnému automobilu řešit především ve světle existence smlouvy zajišťující úvěrový závazek Petra Svobody; pro takový postup poskytoval již spis žalovaného, resp. správce daně, dostatečný podklad. Krajský soud však tuto otázku ponechal stranou své pozornosti, a proto ji Nejvyšší správní soud jako soud kasační dodatečně posoudit nemůže. Odňal by tím totiž účastníkům instanční přezkum a dopustil se překvapivého rozhodnutí.

[16] V dalším řízení krajský soud zjistí, zda v den převodu předmětného automobilu z Petra Svobody na stěžovatelku nebránil uzavření kupní smlouvy zajišťovací převod vlastnického práva sjednaný Petrem Svobodou ve vztahu k tomuto automobilu se společností ŠkoFIN s.r.o. Pokud tomu tak bylo, vyvodí z této skutečnosti důsledky vyplývající z ustanovení § 2040 a násl. o. z. Teprve ukázalo-li by se, že Petr Svoboda byl v době uzavření smlouvy z 29. 4. 2015 vlastníkem předmětného automobilu, bude se krajský soud znovu zabývat tím, zda – a jakou formou – jej mohl převést na společnost, jejímž byl jediným společníkem, a zda, a s jakými účinky, mohlo jeho právní jednání, měl-li by je za vadné pro nedostatek formy, konvalidovat.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto jí napadený rozsudek podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zrušil. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí, jak je stanoveno v § 110 odst. 3 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. listopadu 2017

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu